

Bedriftsavis for AF

NR 01
MARS 2008
21. ÅRGANG

AF POSTEN

Europas mest
moderne mottaks-
anlegg

Side 4

Medeier i
egen bedrift

Side 8

Ryddig
byggeplass

Side 19

Fryselager
varmer nabolag

Side 24

River Norge – går nå løs på Sverige Side 12

...til å stole på

AV WIBECKE BRUSDAL

"Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden". I vår nye konsernstrategi er kursen staket frem mot 2012. Gjennom vår sterke posisjon innenfor anlegg, bygg og eiendom har vi lagt grunnlaget for å utvikle Energi og Miljø til nye virksomhetsområder.

I denne utgaven kan du lese om hvordan den nye bydelen Rolvsrud Park utenfor Oslo har vokst frem og hvordan vi gjør om avfall til energi på et anleggsprosjekt i Moss.

AFs egen energivirksomhet gjør at bygg blir fremtidsrettet. Les mer om mannen som bruker all sin energi på energi!

Vi rydder fra fortiden gjennom vår rive- og gjenvinningsvirksomhet på land. Denne forretningen har for AF vært en stor suksess i Norge, ikke minst på grunn av satsningen på miljø. Nå går turen til Sverige. I tillegg snuses det forsiktig på det polske markedet.

I forrige utgave omtalte vi oppdraget med å fjerne ytterligere plattformer i Nordsjøen. Økt oppdragsmengde gjør at vi nå starter utbyggingen av Europas mest moderne mottaksanlegg på Vats. Det ryddes med andre ord for fremtiden!

God lesning!

Nye Stovnerhjemmet oppført

Det nye sykehjemmet som er oppført ved Høybråten stasjon er på hele 12.000 kvm. og har plass til 150 beboere.

Christian Odden i AF Bygg Oslo har vært prosjektleder siden prosjektets oppstart i august 2006. AF har hatt totalentreprisen, hvor hele 672 mann har vært i arbeid. AF har stilt med egne lag på tømmer (1 av 3), mur og betong. Prosjektet har en kontraktssum på 195 mill. eks. mva.

Flott å bli gammel på Stovner

Når man ser det enorme bygget er det nesten rart at det ikke er plass til flere beboere. Til gjengjeld blir de eldre tilbudt flotte, romslige enkeltrom på størrelse med doble hotellrom, samt store spesialtilpassede bad. Tre etasjer på hver 3.800

kvm. + kjeller strekker seg over skogteigen hvor alle rom har flott utsikt. Stor kantine, frisør, tannlege, lege og kapell er også en del av fasilitetene i tillegg til vaskeri og et praktisk avfallsystem hvor søppel blir sugd ut til en container i enden av bygget.

Flere utfordringer

Det har vært mange utfordringer underveis i prosjektet, forteller Odden. – Manglende tilgang til materialer i 2006, spesielt betong, ble ekstra sårbart for oss med så stort volum. Dessuten har vi fått erfare at offentlige byggherrer følger opp kontrakten nitidig med høy grad av dokumentasjonskrav. Det skal ikke legges skjul på at vi tidvis har hatt en utfordring med felles forståelse av hva som skal leveres, sier Odden.

Endring i AF Anlegg

AF Anlegg deles i fire forretningsenheter basert på dagens organisering i avdelinger. Endringen gjøres for å få et tydeligere fokus mot utvalgte markeder og en mer effektiv resultatstyring av anleggsvirksomheten. Forretningsenheterne vil rapportere til konserndirektør for virksomhetsområdet Anlegg, Robert Haugen.

De fire nye forretningsenheterne med ledere er:

AF Anlegg Underjord, ledet av Kjetil Vikane
 AF Anlegg Sjø & Havn, ledet av Lars Gunnar Andersen
 AF Anlegg Olje & Gass, ledet av Jørund Gullikstad
 AF Anlegg Samferdsel, ledet av Erik Frogner

Godt synlig på skiskyterne

Over 2.463.000 personer over 12 år har sett AF Gruppen på NRK sine VM-sendinger fra Skiskyting i Østersund. I tillegg kommer logoeksponering ved sesongens mange skiskyterarrangementer.

AF Gruppen er samarbeidspartner til Norges Skiskytterforbund for sesongen 2008 og hovedsponsor for World Cup i skiskyting i Holmenkollen 2008. Sponsoravtalen gir oss en fin mulighet til å profilere AF Gruppen på seriøse idrettsutøvere som konkurrerer helt i verdenstoppen. Både AF Gruppen og skiskytterlandslaget er resultatorienterte og står for verdier som grundighet og hardt arbeid. Akkurat som AF Gruppen består skiskytterlandslaget av positive jenter og gutter som er til å stole på.

Avtalen omfatter logoeksponering blant annet på konkurransedrakter til elite-, rekrutterings- og juniorlandslag for kvinner og menn. I tillegg vil logen til AF Gruppen bli eksponert både på arena og på startnummer i forbindelse med World Cup i skiskyting i Holmenkollen

Nybygg overlevert på Kirkeparken VGS

Rett etter påske flytter elevene i Moss sentrum fra den gamle skolebygningen og inn i det nye, moderne bygget AF Bygg Øst har reist vegg i vegg. Nå starter fase to. Rehabilitering av gamlebygget og et flott glassbygg som binder bygningene sammen.

Tirsdag 4. mars. Det er en uke til endelig overlevering av fase 1. Østfold Fylkeskommune har allerede fått overlevert en etasje, og har begynt å bære møbler inn i nybygget. For å spare tid. – Ja, tid, det er en kamp hver dag, smiler prosjektleder Reidar Larsen som startet byggearbeidet i august 2006, etter forsinkelser fra entreprenøren som hadde utgravingentreprisen. Et komplisert bygg og forsinkede leveranser gjorde det heller ikke

lett å forsere tidsrammen som var stram allerede ved kontraktsignering. Men de er altså i rute i Moss, etter sterk innsats fra alle involverte i prosjektet. For å spare tid, eller kanskje for å kjøpe seg tid, påbegynner de denne tirsdagen prosjektets fase to.

Totalt 22.000 kvm. gulvareal skal stå ferdig til skolestart 2009. Et smidig samarbeid med byggherre og byggeleder, trekker Larsen frem som en av styrkene ved prosjektet; Her er begge parter løsningsorienterte. Vi får jobben gjort, og ordner opp i etterkant. – Ja, da kommer det melding fra meg, sier Kjell Hansen som på folke-munne blir kalt Mr. Endringsmelding. Kontraktssummen som opprinnelig var på kr. 150 mill eks mva. er nå oppe i 170 mill.

Det var stålende sol hos AF-medarbeiderne på Kirkeparken en uke før overlevering av fase 1. Det samme kan ikke sies sommeren 2007 hvor prosjektet slet med fukt i veggene etter regnfull sommer. Fantastisk innsats fra denne gjengen, har gjort at vi likevel kan levere bygget til avtalt tid, sier prosjektleder Reidar Larsen (nr. 2 fra høyre rekken bak).

Blåfalli Vik - Årets Anlegg

AF Anlegg var meget godt fornøyd med å kunne stikke av med prisen Årets Anlegg med prosjektet Blåfalli Vik.

Prisen ble delt ut på Byggegallo under Byggedagene 2008. Juryen nominerte på forhånd tre prosjekter. Disse var: Fastlandssambandet Lofast med hele fire hovedentreprenører; Mesta AS, AF Anlegg, Veidekke Entreprenør og Leonard Nilsen & Sønner Drammensbrua - entreprisekontrakt utført av Skanska Norge AS. Blåfalli Vik - hovedentreprisen utført av AF Anlegg.

Blåfalli Vik - entrepris Bygg, B1 og B2 er utført i hovedentreprisen av AF Gruppen under ledelse av prosjektleder Tom Staavi (bildet). Byggherre for prosjektet med en kontraktssum på 176 millioner kroner eks. mva. er Sunnhordland Kraftlag AS. Prosjektet omfatter kraftstasjon i fjell, tilløpstunnel, svingetunnel/bekkeinntak og avløpstunnel. Totalt 6,4 km tunnel.

Innhold

Leder	2	Mitt yrke: Stikningsingeniør	17
Siste nytt	2	Brukerne i fokus på Helsfyr	18
Europas mest moderne mottaksanlegg	4	Ryddig byggeplass	19
Ny konsernstrategi	6	Rolvsrud Park - en ny "bydel" i Lørenskog	20
Medeier i egen bedrift	8	Kulturavv första projektet	22
Tidens beste for AF Gruppen	9	Satsning på södra Sverige	22
Bruker mye energi på energi	10	Fryselager varmer opp nabolaget	24
Vi river Norge - og går løs på Sverige	12	Bedriftsidretten i AF	26
Satser i Sverige	13	Vi gratulerer	26
Endelig hjemme	14	Nyansettelser	27
Nytt lederkurs i to-trinns modell	15	Nye prosjekter	27
Jakter på internasjonale leverandører	16	Slavekoret åpner operaen	28

FORSIDE FOTO: MORTEN BRAKESTAD
 TEKSTBIDRAG: KOMMUNIKASJONS-
 AVD. I AF OG ARGUMENT

Europas mest moderne mottaksanlegg

Når AF Anlegg sprenger første salve på Vats denne vinteren, er det for å forbedre og utvide Europas mest moderne mottaksanlegg for utrangerte oljeinstallasjoner fra 25.000 kvm. til 80.000 kvm.

FOTO: JAN LILLEHAMRE

Forurenset metall forsegles og fraktes til renselanlegget for spyling.

Vannet fra spyleprosessen går gjennom et fellingsanlegg før det filteres gjennom et selvrensende sandfilter, kontrolleres og slippes ut i fjorden.

Her, i sydenden av anlegget skal det bygges ut en 180 meter lang dypvannskai, nytt fast dekke med membranen og nytt renselanlegg.

AF Decom Offshore har drevet mottaksanlegget i Vats utenfor Haugesund siden 2005. For å være rustet til å ta imot og gjenvinne nye og flere oljeplattformer, utvides anlegget fra 25.000 kvm. til 80.000 kvm. Samtidig gjøres en rekke forbedringer både i forhold til logistikk i arbeidsprosessen, og omgivelsene som tidvis har vært plaget med støy og lukt fra anlegget.

Ny stor dypvannskai

Under oppdraget med å fjerne overbygningen på Ekofisktanken ble plattformen klippet og lastet i containere i Nordsjøen, og deretter fraktet til Vats for gjenvinning. De store plattformdelene vi skal ta hånd om i de neste årene er av en annen type som gjør det mer hensiktsmessig å frakte plattformen inn til Vats i større moduler, for så å bli klippet, brent, rengjort og sortert på anlegget. Dette betyr at anlegget må bli betraktelig større. En 180 meter lang dypvannskai (23 meter dyp) skal først ta i mot plattformens overbygg som består av moduler som boligkvarterer m.m., deretter stålrammen som bærer overbygget og til slutt jacketen, plattformens stålundestell.

Nytt spyleanlegg

Et nytt og større spyleanlegg for fjerning av giftige stoffer vil bli bygget mer tilbaketrukket i anlegget. Både selve flyttingen av renseprosessen, og en bedre isolering vil redusere støyen som tidvis har vært sjenerende for naboer i området.

Plattformens understell som har stått i vann i mange år, vil være dekket av organisk materiale når det kommer inn til anlegget. Når dette materialet tørker vil det bli en eim av lukt, inntil AF Decom skraper det bort og sender det til kompostering. Et nytt fast dekke med membran på anlegget, vil gjøre det lettere å rengjøre anlegget for organiske rester og redusere perioden med lukt fra uker til dager.

88 boenheter ferdig til påske

En utvidelse av anlegget omfatter også boliggrigger for å innlosjere AF Anleggs medarbeidere og etter hvert også flere medarbeidere på selve mottaket. Dette arbeidet utfører AF Decom Offshore selv, og 88 nye boenheter og ny kantine vil stå ferdig ved påsketider.

Fakta

2008 – 2009

AF Anlegg er entreprenør for AF Decom Offshore som utvider mottaksanlegget i Vats.

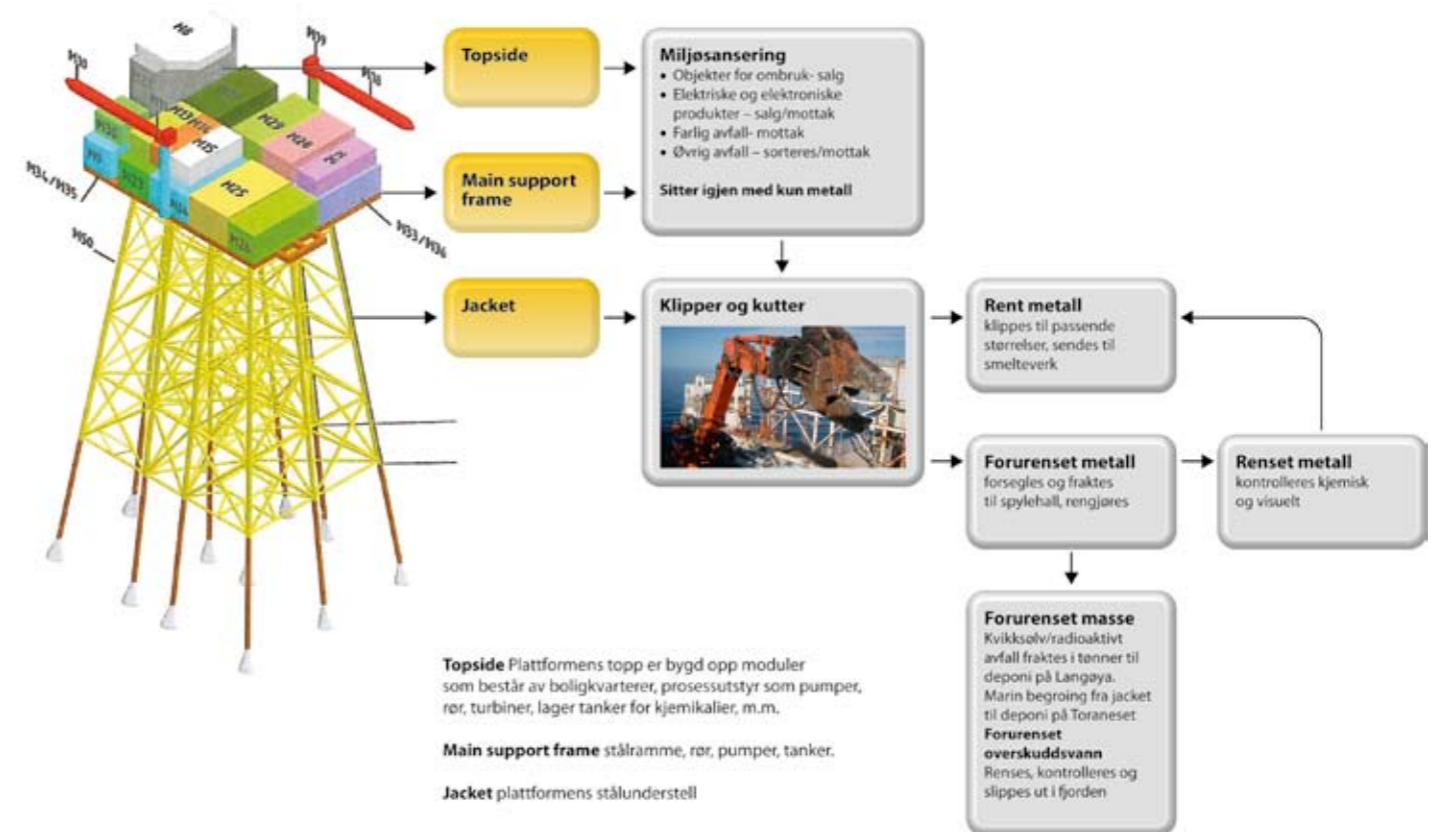
Sommeren 2008

AF Decom Offshore sikrer og klargjør plattformer offshore for demontering og løfting. AF Decom Offshore vil også motta en lastebøye på 90 meters høyde og 4.000 tonn som skal demonteres i 2008.

Sommeren 2009

AF Decom Offshore starter rivingsarbeidet på fire ulike plattformer.

Slik kildesorterer vi

Gjør butikk på miljø

Det nye mottaksanlegget er en del av virksomhetsområdet Miljø i AF Gruppen. Det er miljømessig riktig sortering og gjenvinning av utrangerte oljeinstallasjoner som gir forretningsmessige gevinster for AF.

Reguleringsplanen for utvidelse av mottaksanlegget på Raunes Industriområde i Vats er godkjent av Vindafjord kommune. Utvidelsen av mottaksanlegget engasjerer lokalbefolkningen. Vi har utfordret driftsleder Olav Ubøe til å svare på de mest aktuelle spørsmålene.

Rent stål klippes i passende biter og sendes til smelteverkene for gjenvinning. Hva med det som ikke er rent?

Prosessutstyr som rør, tanker, pumper, ventiler og varmevekslere kan inneholde tungmetaller, hydrokarboner og lav radioaktivt materiale. Disse delene forsegles og fraktes til renselanlegget for spyling. Medarbeiderne som håndterer forurenset metall og avfall benytter verneutstyr som engangsdress, friskluftsmaske og hansker under prosessen.

– Dette synet kan virke skremmende på utenforstående, sier driftsleder Olav Ubøe, men presiserer at det er ufarlig når de strenge rutinene knyttet til arbeidet følges.

Hva skjer når metallet er rengjort? Hva skjer med kvikksølvavleiringene og hvor blir det av det forurensete vannet?

Avleiringene som blir spylt bort under spyleprosessen, blir pakket på godkjent emballasje og sendt til NOAHs deponi på Langøya. Vannet fra spyleprosessen går gjennom et fellingsanlegg før det filteres gjennom et selvrensende sandfilter, kontrolleres og slippes ut i fjorden. I 2007 slapp AF ut mindre enn 1/10 av mengden kvikksølv det er gitt tillatelse til. Et avansert varslingsanlegg overvåker alle deler av prosessen.

Hvordan kan vi være helt sikre på at vi ikke gjør noen skade på fjorden?

I tillegg til egenkontroll og årlig miljørapportering til Fylkesmannen og Statens forurensningstilsyn er AF Decom Offshore sertifisert etter miljøstandard ISO 14001. Det betyr at miljøstyringssystem og etterlevelse av utslippstiltakene årlig kvalitetssikres og evalueres av et uavhengig revisjonsfirma. I tillegg har et eksternt rådgivningsselskap gjennomført og verifisert de rutiner og prosedyrer AF Decom Offshore har for prøvetaking og analyser av det rensede vannet som slippes ut i Vatsfjorden.

Ubøe har stor forståelse for at folk er opprørt av miljøet. Industriområdet på Raunes i Vats ble første gang etablert av Norwegian Contractors på slutten av 70 tallet for å bygge betongplattformer - Når de nå er klare for gjenvinning, er det vår oppgave å gjøre dette gjennom en trygg prosess. Vi er en miljøbedrift, og 98 % av alt vi tar inn her på Vats vil bli gjenvunnet, avslutter han.

Driftsleder Olav Ubøe

Staker ut retningen mot 2012

Ny konsernstrategi gir tydelig retning for AF Gruppen som et entreprenør- og industrikonsern.

AF Gruppen har utarbeidet en konsernstrategi for perioden 2008-2012. Fra å være et bygg- og anleggsselskap skal AF utvikles videre til å bli et entreprenør- og industrikonsern. Den nye visjonen: "Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden" skal gjenspeile dette.

- I arbeidet med utarbeidelse av strategien har vi involvert flere grupper internt i AF. Resultatet av dette viser at sikkerhet, etikk og vekst er tre fundamentale forutsetninger som kjennetegner hva AF er i dag og som vi fortsatt skal legge vekt på fremover. Kall det gjerne AFs "DNA-profil". Sammen med våre kjerneverdier er dette fundamentet i vår nye strategi, sier Pål Egil Rønn, konsernsjef i AF Gruppen.

Rydder fra fortiden og bygger for fremtiden

- Gjennom vår sterke posisjon innen anlegg, bygg og eiendom har vi lagt grunnlaget for å utvikle Energi og Miljø til nye virksomhetsområder, sier Pål Egil Rønn.

- Virksomhetsområdet Energi har i dag en posisjon innen energi- og miljø-effektivisering av næringsbygg, fornybar energi og fjernvarme samt teknisk service, drift og vedlikehold. Virksomhetsområdet tar også et helhetsansvar for HVAC-systemer i offshore sektoren. Miljøvirksomheten omfatter fjerning, riving og miljøsanering av bygninger, industrianlegg og offshore-installasjoner. AF tror at disse virksomhetsområdene er i starten av en sterk vekstfase og at de har delvis andre drivere enn entreprenørbransjen. Dette øker vår konkurransekraft.

Internasjonalisering

- AF har ambisjon om å internasjonalisere deler av vår virksomhet. En forutsetning er at disse skal ha oppnådd suksess i hjemmemarkedet.

I dag er vi godt etablert innenfor eiendom og bygg i Göteborg-regionen. I løpet av 2007 utvidet vi denne virksomheten sørover ved etableringen av AF Bygg Syd AB. I tillegg til dette har vi for alvor tatt steget østover gjennom etableringen av datterselskapet AF Group Polska. Tilgang til flere leverandører og kompetente ressurser er hensikten med etablering i Sentral – og Øst-Europa.

Kompetanse viktig

Vi er helt avhengig av å ha kompetente og fornøyde medarbeidere. Arbeidsmarkedet er presset og konkurransen om de menneskelige ressurser vil være stor i flere år fremover. Gjennom å fokusere på tydelig ledelse, kompetanseutvikling og et godt arbeidsmiljø med konkurransedyktige betingelser i form av bonus og aksje-program skal vi utvikle og stimulere våre medarbeidere. For å videreføre og styrke våre særpreg innførte AF som et av de første selskapene en opsjonsordning som omfatter samtlige ansatte i konsernet. Dette vil gi alle muligheter til å ta del i vår framtidige verdiskaping.

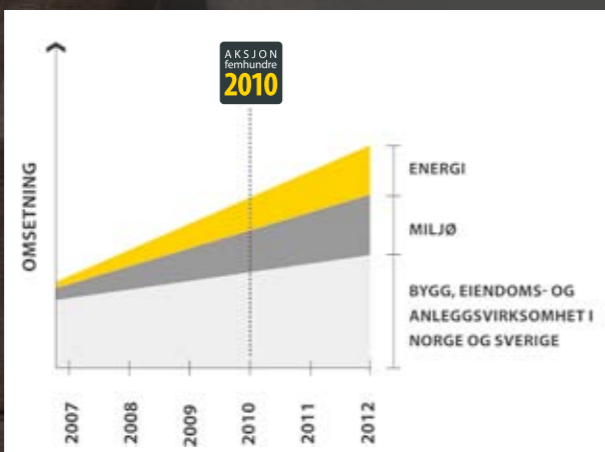

FOTO: JAN LILLEHAMRE

Visjon: Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden

Vi rydder fra fortiden

AF Gruppen skal være blant Europas ledende selskap innen miljøvirksomhet relatert til eiendom, bygg og anleggsvirksomhet onshore og offshore. Gjennom vårt fokus på miljø, energi, riving og gjenvinning skal vi forsvarlig fjerne og eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet.

Bygger for fremtiden

AF Gruppen skal gjennom bruk av arkitektur, materialer og energiløsninger skape løsninger som er tilrettelagt for fremtidens bruk og som skaper et bedre miljø, reduserer avfall og reduserer forbruk av ikke fornybare energikilder.

Forretningsidé

AF Gruppen er et entreprenør- og industrikonsern som skaper verdier ved å forme fremtiden gjennom entreprenør-, energi- og miljøvirksomhet, med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk.

Mål

Medarbeidere og kompetanseutvikling

Være en attraktiv arbeidsplass gjennom å sikre ledelseskapasitet og tilgang på god kompetanse.

Verdiskaping

Kombinere fortsatt sterk vekst med betydelige marginforbedringer.

Marked

Vi skal øke eksisterende markedsandel gjennom tydelige og attraktive løsninger.

Organisasjon og interne prosesser

Økt effektivitet gjennom industrialisering og å prioritere bruk av ressurser der potensialet er størst.

Ledersamlingen for 2007 bidro til utforming av den nye strategien.

Arild Ravlo Hersleth: - Jeg hadde lyst til å eie en andel i det selskapet jeg jobber i. Som eier kan du høste av overskuddet de ansatte skaper.

FOTO: ANNE ELISABETH NÆSS

Medeier i egen bedrift

AF har lang tradisjon med å tilby rabatterte aksjeprogram for ansatte. Tanken er at så mange som mulig skal få ta del i den verdiøkning som følger av felles verdiskapning og utvikling av selskapet. Fra 2008 får alle ansatte i tillegg tilbud om å delta i et nytt opsjonsprogram.

I følge AksjeNorge viser undersøkelser at slike programmer har en klar positiv påvirkning på selskapet, fordi de skaper et engasjement og en lojalitet blant ansatte. For deltagerne er programmet verdifullt, både fordi man får en ekstra avkastning på sitt arbeid, men også fordi man ser at man bidrar til egen sparing på en annen måte.

Opplever ansatte et slikt medeierskap som verdifullt? Vi har snakket med to ansatte som begge eier aksjer i AF.

Arild Ravlo Hersleth
Driftsleder i AF Byggfornyelse. Holder til i den nye operaen i Bjørvika.

Hvorfor valgte du å kjøpe aksjer i AF?
- Jeg hadde lyst til å eie en andel i det selskapet jeg jobber i. En stor del av overskuddet i AF blir gitt som utbytte til eierne. Som eier kan du høste av overskuddet de ansatte skaper!

Er du ikke bekymret over børsuroen som har vært den siste tiden?
- Jeg har hatt aksjene i ca ett år og synes så langt at det har vært en bra investering. Jeg får ingen panikk selv om Børsen går ned, da jeg ser på dette som en langsiktig investering. AF-aksjen er heldigvis lite utsatt for spekulasjon og svinger sånn sett ikke like mye som en del andre aksjer.

Har du noen råd til kollegaer som vurderer å kjøpe aksjer i AF?
- Rådet er å kjøpe aksjer i AF. Det er morsommere å jobbe et sted man eier en andel, og man får blant annet mulighet til å delta på generalforsamlingen.

Henrik Nilsson
Hovedverneombud for AF Anlegg, arbeidssted Sørenga.

Hvorfor valgte du å kjøpe aksjer i egen bedrift?
- Jeg slo til da vi fikk tilbud om å kjøpe aksjer med 20 prosent rabatt for 3 år siden. I tillegg til at vi fikk et gunstig tilbud, har jeg aksjer i AF fordi jeg generelt har mer

Aksjeprogram

AF ønsker å gi alle ansatte mulighet til å bli medeier i egen bedrift. Ved årsskiftet var det ca 370 ansatte på aksjonærsiden i AF. Disse eide over 30 % av aksjene i selskapet. AF tilbyr både rabatterte aksjeprogram og opsjonsprogram for alle ansatte.

Nytt opsjonsprogram

- Opsjonsprogram for alle ansatte skal motivere til ekstra innsats for å nå målene i Aksjon femhundre 2010.
- Totalt 2.500.000 over 3 år opsjoner. Hver opsjon gir rett til å erverve en aksje.
- Årlig tildeling frem til januar 2010.
- Innløsning skjer fra 2011 til 2012.
- Retten til innløsning forutsetter at du er ansatt i AF pr 31.12.2010.
- Opsjonene er ikke omsettelige
- En opsjon koster NOK 3 pr. 31.12.07.

Årsresultat

Tidenes beste for AF Gruppen

Fjerde kvartal 2007 og foreløpig tall for 2007 er det beste i selskapets historie, slo Pål Egil Rønn, konsernsjef i AF Gruppen fast da han presenterte resultatet på pressekonferansen 15. februar i Shippingklubben i Oslo.

- Vi har jobbet knallhardt med marginforbedringer. Vi har en positiv utvikling i forhold til de målene vi har satt for de neste årene. Resultat før skatt i fjerde kvartal 2007 var MNOK 67,3 (50,0) og det foreløpig resultatet før skatt for 2007 var 232,2 (185,4). AF har også arbeid å starte på i 2008 samlet ordreserverve var ved utgangen av året MNOK 5.862 (5.177) og har aldri vært høyere.

- Alle våre tre segmenter er med og bidrar til at AF Gruppen leverer sitt hittil beste kvartalsresultat. En avkastningen på investert kapital på 29,2% i 2007 er med å understreker dette bildet. En solid finansiell stilling og langsiktig satsing på marginforbedringer gir oss et godt utgangspunkt for å møte fremtidige utfordringer i markedet. I tillegg til å være en tungvekt innen bygg og anlegg, har AF etablert seg som en betydelig leverandør av miljø- og energirelaterte tjenester. I løpet av fjerde kvartal har vi inngått kontrakter som ytterligere styrker vår posisjon på disse områdene, sier konsernsjef Pål Egil Rønn.

Dette er siste gang AF Gruppen rapporterer i segmentene Eiendom, Construction og Services. Fra og med første kvartal 2008 rapporteres det etter ny inndeling i virksomhetene: Eiendom, Bygg, Anlegg, Miljø og Energi.

Ledelse og trivsel
AF har satset spesielt på vårt arbeid med helse, miljø og sikkerhet (HMS) og sykefravær. Vi har valgt ikke å kalle det HMS-statistikk, men ledelse og trivsel. For AF er det med sikkerhet og H-verdi et resultat av hvor flinke vi er til å planlegge og gjennomføre vår produksjon og hvordan vi leder denne. Det som skiller oss fra våre konkurrenter er at alle skader på underen-

treprenører er med i vår statistikk. Her har vi fortsatt en positiv utvikling – men vår målsetning er 0.

- Sykefraværet er et symbol på trivselen i vår organisasjon. Når vår bedriftshelse-tjeneste mener at vi har veldig gode tall, så er vi ikke helt enig i det. Vi ønsker og arbeider aktivt for å ligge under 3%.

Resultat for de ulike segmentene
Construction oppnådde et resultat før skatt i fjerde kvartal på MNOK 22,7 (-14,6). Innenfor Anlegg viser områdene kraft og havn god utvikling, mens infrastruktur har store utfordringer med hensyn til lønnsomhet. Byggvirksomheten i Oslo har bedret resultatene i 2007, mens deler av virksomheten i Sverige og Østfold ikke leverer tilfredsstillende resultater. Arbeidet med marginforbedringer vil fortsette for fullt i 2008.

I Services var resultat før skatt MNOK 18,0 (66,0) i fjerde kvartal. Etterspørselen etter rivingstjenester er stor både onshore og offshore. Segmentet har en betydelig ordreserverve ved utgangen av 2007. AF har i løpet av 2007 blitt en solid leverandør av tjenester innenfor energi og fortsetter satsingen gjennom kjøpet av Mollier AS i fjerde kvartal 2007.

I virksomhetsområdet Eiendom ble resultatet i fjerde kvartal MNOK 22,3 (5,1). Boligmarkedet preges av usikkerhet, og det tar lenger tid å få solgt boligene. Markedet for yrkesbygg er fortsatt positivt.

Forslag til utbytte
Styrets forslag til utbytte for 2007 er NOK 6,00 (5,00) pr. aksje.

Bruker mye energi på energi

I løpet av få år regner teknisk direktør Tor Olsen (49) med at AF Energi- og Miljøteknikk kommer til å bli et viktig bein å stå på for AF Gruppen. Selv om fokuset på energisentraler er relativt nytt i Norge har Olsen jobbet med dette i over 20 år.

Vi skriver 1985. Popgruppen a-ha går til topps i USA og Gorbatsjov lanserer glasnost og perestrojka. I Norge jobber en 27-åring med å se på hvordan norske bedrifter kan spare energi. Som VVS-rådgiver ser Tor Olsen at det er mulig å tjene penger på å lage energieffektive løsninger for både private hjem og forretningsbygg. Olsen, som har både økonomi- og ingeniørutdannelse, tok tidlig et valg om å holde fast på energifokuset.

– Mange av våre konkurrenter på den tiden jobbet bredere enn det vi gjorde. De tok på seg flere oppgaver, blant annet innenfor byggebransjen, og dermed fikk vi etter hvert betalt for å holde oss til det vi kunne best – energibransjen, sier Tor Olsen.

Fikk betalt

For omtrent ett år siden fikk Olsen betalt for å ha blitt ved sin lest. Da kjøpte AF Gruppen opp selskapet han startet i 1985, og nå sitter Olsen selv som teknisk

direktør i AF Energi- og Miljøteknikk. Denne delen av AF hadde i fjor en omsetning på omtrent 100 millioner kroner. Vi har ambisjoner om å nå en omsetning rundt 500 millioner kroner de neste årene. Olsen selv ser for seg at veksten kommer flere steder.

– Det er mye høyere interesse for og kunnskap om denne type tjenester nå enn det noen gang har vært før, sier han. – I tillegg viser undersøkelser vi har gjort at næringsbygg bruker omtrent 1/3 av det totale energiforbruket i

– Undersøkelser vi har gjort viser at næringsbygg bruker omtrent 1/3 av det totale energiforbruket i Norge. Det er dermed et enormt potensial til å spare både penger og samtidig gjøre noe godt for miljøet.

Tor Olsen

sjen om at dette er gode løsninger, men det aller viktigste er nok at vi kan garantere besparelser når vi setter i gang jobben vår. Dermed blir prosjektet lønnsomt for kunden – i løpet av kort tid. Målet med disse garantiene, som er veldig gode for kunden, er å vise at vi er til å stole på, sier Olsen. Kundene har da heller ikke hatt mye å utsette på Olsen og hans team opp gjennom årene. De tre første kundene fra 1985 er fortsatt med ham, også etter at AF kjøpte opp selskapet hans.

Kjent teknologi, nye bruksområder

I tillegg til å vokse ved at fokuset på miljø og besparelser er stort, satser AF Energi og Miljøteknikk på å kjøpe opp bedrifter og bygge regionale sentre i Norge. Det finnes få selskaper på markedet som har samme forretningsmodell, derfor satser de på å kjøpe selskaper for å få med seg dyktige ansatte.

– Teknologien vår er ikke avansert. Det eneste vi gjør er å bruke kjent teknologi på nye måter. Det å bygge sin egen varmepumpe er ikke vanskelig i det hele tatt. Du trenger bare et kjøleskap og en kasse med øl. Den varme ølkassen henter du på butikken og setter i kjøleskapet. Når disse ølflaskene kjøles ned slipper de ut varme. Hvis du setter opp et system på baksiden av kjøleskapet som distribuerer den oppvarmede luften ut i hele huset har du en lokal varmepumpe. Når ølkassen er kald er det bare å gå tilbake til butikken og bytte. Slik kan du holde det gående, sier Olsen. For mange kan dette kanskje høres merkelig ut, men hele poenget er å bruke energi på energi.

– Når du gjør dette vil du hente ut "gratis" energi. Ja, du vil bruke noe, men energien du får tilbake i varme er mer enn du har brukt. Det samme prinsippet kan vi bruke i større skala. Vi trenger i bunn og grunn ikke avansert teknologi – det vi har behov for er flere dyktige hoder. Vi har mange, men trenger flere, sier Olsen.

Flere velger energisentraler

Flere av kundene til AF Energi- og Miljøteknikk er enig med Olsen. De ansatte er dyktige. Olav Thon Gruppen har lagt sin elsk på energisentraler og bygger nå ikke et eneste nytt bygg uten at man setter opp egne energisentraler. Thon er ikke alene om å henvende seg til AF for å spare penger og miljø. Det samme gjorde

Avantor da de skulle bygge stort i Nydalen i Oslo.

– Her i Nydalen henter vi ut varme fra grunnfjellet under oss og omdanner denne til energi. Selv med store kostnader til vedlikehold og service er det lønnsomt å drive på denne måten samtidig som det er svært miljøvennlig. I fjor hadde vi et "kraftoverskudd" på åtte millioner kw, sier Olsen foran anlegget i Nydalen. Regnestykket var nemlig så enkelt at energisentralen krevde en merinvestering på 20 millioner kroner. Men samtidig var det mulig å hente inn 11 millioner i offentlig støtte, og når de årlige besparelsene er på mellom fem og seks millioner er det lett å la seg begeistre.

Den nye visjonen

Det er ikke bare Norge som har behov for dette. For Tor Olsen mener at denne tankegangen burde være eksportvare – spesielt til Øst-Europa.

– Det vi ser i Øst-Europa er at man er svært avhengig av gass fra Russland som går gjennom Ukraina. Dette er en ustabil krafttilførsel, og jeg ser for meg at det er mulig å gjøre mye i disse områdene. For det første vil en slik satsing være et gigantisk miljøloft, og samtidig vil man gjøre landene mindre avhengig av den ustabile gassleveransen. EU har flere støtteprogrammer som er aktuelle i så måte. I tillegg er det billigere å sette opp disse sentralene ettersom arbeidskraften er billigere. Samtidig er kraftprisene høyere, og da blir gevinsten høyere. Det eneste som holder oss tilbake er egentlig vår egen kapasitet, og for å opprettholde kvalitet på det vi gjør må vi ta et steg om gangen, avslutter Olsen.

– Flere velger energisentraler, forteller Tor Olsen og Andreas Jul Røsjo i AF Energi & Miljøteknikk.

FOTO: THOR RENLEMO

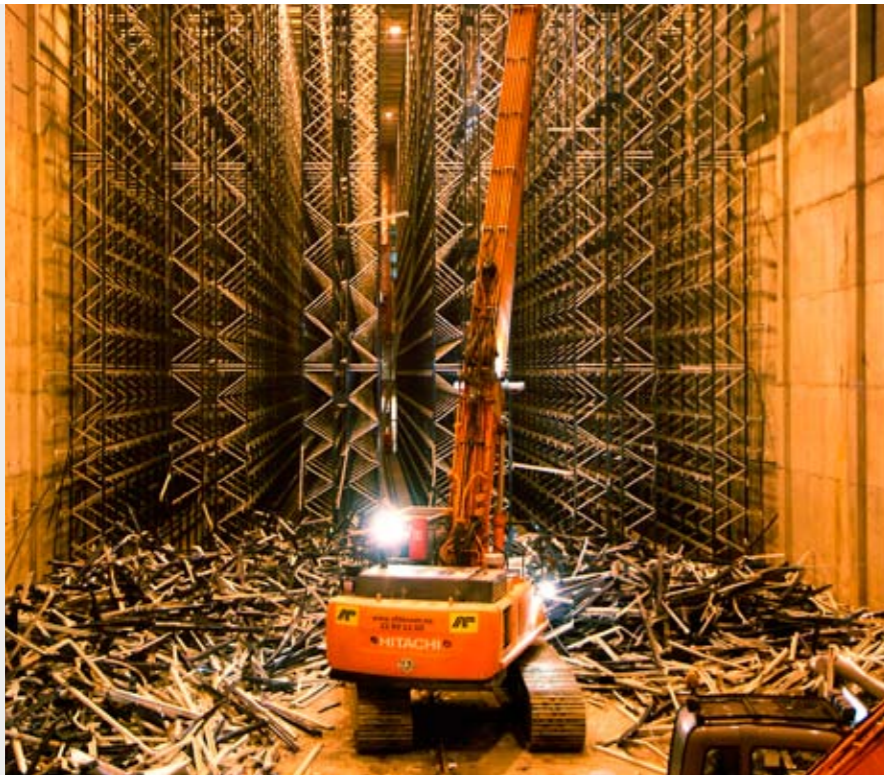

FOTO: NILS PETTER DALE

FOTO: MORTEN BRAKESTAD

Vi river Norge – og går løs på Sverige

AF Decom Onshore vil rive alt de kommer over. De tar alle oppdrag – uavhengig av omfang og størrelse. Nå går de for å rive Sverige.

På Frydenberg i bydelen Økern i Oslo sanerer og river AF Decom 13 gamle bygninger, oppført i perioden 1937–1982. Det er andre entreprisen som nå pågår, den ble startet i januar i år og skal være avsluttet i april. Totalt skal et areal på ca. 17 500 m² rives. Da vil omkring 24 000 tonn betong, tegl og siporex være avhendet. En vesentlig del av betongen har vært forurenset, og er blitt levert til godkjent mottak.

Det er et salig spetakkel på tomten. Hele åtte gravemaskiner fra 3,5 til 95 tonn med spesialutstyr tygger i stykker bygning etter bygning i et organisert samspill; betong knuses, vegger faller og armeringsjern slites i stykker. I tillegg kommer lastebiler som transporterer massene ut av anlegget og til deponi, besørget av avdeling Supply i AF Decom.

– En utfordring har vært at bygging av nye leiligheter har pågått samtidig med riving i området. I tillegg har det vært full aktivitet i tilstøtende lokaler som ikke skal rives. Den høyeste bygningen ligger helt inn til jernbanespor, noe som krever spesiell akt-

somhet under rivingen, forteller prosjektleder Ola Jegleim i AF Decom.

Lever ut guttedrømmen

– I AF Decom videreutvikler vi det AF Gruppen tjener penger på, sier Torbjørn Haugo, avdelingsdirektør i AF Decom.

Han har et poeng; for alt som en gang er blitt satt opp, skal også ned – i det minste renoveres. Med spisskompetanse på enhver gutts drøm om å rive ned, er markedet stort for dem som trives best med å rydde opp fra fortiden og legge til rette for fremtiden.

Alt som gjenvinnes kan, gjenvinnes skal

Det er en meget tydelig miljøprofil på alt AF Decom foretar seg. Der det tidligere utelukkende var konkurranse på pris, er det nå HMS som gjelder – og spesielt M, altså miljø, er blitt særdeles viktig.

AF Decom gjenvinner og gjenbraker intet mindre enn 98 prosent av alt som rives. For eksempel knuses all gammel betong med mastodontiske maskiner med betongknusere på snuten, der arme-

ringsjernet så skilles ut. Trevirke, stål og jern legges i dertil egnede containere som fraktes ut og leveres godkjent mottak.

Den gamle betongen brukes ofte som fyllmasse på de mange andre av AF Gruppens prosjekter: – Vi bruker eget transportutstyr til å frakte fyllmassen til andre AF-prosjekter, slik at disse ikke kjøper stein av andre. For AF Decoms del er det viktig å få fraktet bort og gjenvunnet masse. Samtidig skriker andre AF-enheter etter fyllmasse – til en rimelig penge. Dermed får alle vi som er i AF Gruppen både i pose og sekk, sier Haugo.

Kartlegging av stort og smått

AF Decom hopper ikke ut i det med blanke ark og fargestifter. Alt er planlagt ned til minste detalj, og skulle noe uforutsett dukke opp er det prosedyrer for alle eventualiteter.

– Når vi går i gang med et prosjekt, så gjør vi en miljøkartlegging for å vite hvordan vi skal sortere og hva vi må gjøre. Vi går gjennom absolutt alt som finnes i bygningen. Asbest og PCB er de verste

RIVING: Det kan se enkelt ut å rive ned et bygg, men det er nok mer som ligger bak enn det øyet ser. Tre til fire uker skal de bruke på å fjerne hver smitt og smule av bygningene. Intet mindre enn 98 prosent av dem skal gjenvinnes og gjenbrukes.

Satser i Sverige

Siden AF Decom allerede var blitt en landsdekkende rivningsentreprenør i Norge, var avgjørelsen om en satsning i Sverige helt naturlig. Den nye satsningen er plassert i Göteborg, og er et grep for å utnytte ressursene enda bedre. Som ellers i AF Decom, vil personell og utstyr flyttes over fra Norge inntil en full arbeidsstyrke er bygd opp med base i Göteborg.

– Jeg synes det er spennende å være i gang med å bygge opp en svensk virksomhet for AF Decom, selv om det meste av tiden akkurat nå går med til rent administrative oppgaver i forbindelse med etableringen, sier daglig leder Benny Karlsson i AF Decom AB.

Karlsson føler at det nye selskapet har blitt tatt godt imot så langt. Søknadsmassen til stillingene som rivere og maskinist tyder på at det i alle fall ikke skal stå på kompetansen i Göteborg-selskapet.

– Det er i første rekke den utvidede Göteborg-regionen vi satser på. Mer konkret er det innvendig riving i forbindelse med renovasjon. Dessuten er det en del spennende større industribygg som er modne for renovasjon og/eller sanering. Så mulighetene er mange for AF Decom AB fremover, sier Karlsson.

– Vi har allerede fått ett mindre rivningsoppdrag, og har levert anbud på flere spennende oppdrag. I løpet av ett års tid består vi nok av omtrent ti rivere og én maskinist, i tillegg til to personer i administrasjonen. Det påfølgende året skal dette være doblet, avslutter daglig leder Benny Karlsson.

avfallsstoffene vi kommer borti. I Sverige har de ennå ikke krav til deponering eller sanering av PCB, så den kompetansen tar vi med oss dit, sier Eirik Wraal, prosjektleder i AF Decom.

River ustanselig

AF Decom Onshore består i dag av 150 ansatte, fordelt på fem avdelinger: Oslo, Sandefjord, Bergen, Trondheim og Tromsø. De har vært bevisst på å bygge opp en landsdekkende bedriftsstruktur som kan håndtere ressursene på en rasjonell og effektiv måte.

Intet for stort eller smått

– Vi får ofte gjenkjøp fra kundene våre. Her er det kort responstid og gjennomføringstid som er viktigst, sammen med god prosjektdelse, prosjektstyring, kompetanse og HMS. Dessuten har vi veldig mye utstyr og personell tilgjengelig, og trekker på andre avdelinger ved behov, slik at vi kan ta alle oppdrag, forteller Wraal.

– Vi løser alt fra A til Å. Vi planlegger ned til minste detalj, kjøper maskinene på plass og har ledelsen. Vi har også egne avdelinger som er spesialister på sprengning av betongkonstruksjoner og som driver med dykkeoppdrag, avslutter avdelingsdirektør Haugo.

WRAAL: – Vi tar alle typer oppdrag, men vi ser at det blir stadig mer å gjøre i samarbeid med AF Gruppens andre enheter. Vi samarbeider ofte i både anbud og prosjektering, noe som er en fordel for så vel AF Gruppen som kunden, sier prosjektleder Eirik Wraal i AF Decom Onshore.

HAUGO:– Vi gjør gjerne spenstige oppdrag. Vi kan nå 33 meter i høyden med vår største maskin, og vi kan gå 19 meter i dybden, noe vi viste når vi mudret for senketunnelen på Sørenga. Og vi har høy kompetanse på å rive bygg som krever spesielle sikkerhetsforanstaltninger, sier avdelingsdirektør Torbjørn Haugo i AF Decom Onshore.

FOTO: NILS PETTER DALE

Endelig hjemme

Eivind Opedal (47) er tilbake i AF etter 15 år ute. Han har fulgt AF fra sidelinjen og sett bedriften fra en konkurrenters perspektiv. – Mye er forandret, men det er deilig å være tilbake, sier han.

Sivilingeniøren var med fra starten i 1986 og jobbet seg opp fra arbeidsleder til anleggsleder i kraftverkprosjekter. På den tiden foregikk alt ute på anleggene og det ble mye pendling, noe som passet dårlig for familiesituasjonen. Han begynte hos EEG Henriksen (nå NCC) som prosjektleder. Større interesse for mennesker enn maskiner førte han over til personalområdet i Peab, der han jobbet som HR- direktør fra 1997 og frem til 2008.

Tilbake til utgangspunktet

- Etter 10 fantastiske år i Peab ønsket jeg meg tilbake til anlegg, og da var AF eneste aktuelle kandidat. Jeg har savnet gründerkulturen i AF, og selv om det er enorme forandringer siden vi holdt til i

noen brakker i starten føles det litt som å ha kommet hjem, sier han. Som prosjekt-direktør i AF Anlegg har han nå ansvar for å følge opp alle prosjektene i AF Anlegg Underjord.

AF – et godt navn og rykte

- AF har et meget godt omdømme, og navnet klinger godt i bransjen, sier Opedal. Han mener omdømmet er bygget gjennom mange år og er forankret i de sterke verdiene i selskapet. I et arbeidsmarked som koker er det viktig å få tak i de beste hodene. Han mener AF skiller seg ut i arbeidet med å rekruttere nyutdannede. – AF har lenge vært kjent for å rekruttere mye internt, noe som gir mange muligheter for karriere. Bedriften

er også kjent for å ha et sterkt fagmiljø som kan sakene sine, og som bruker mye penger på å utvikle nytt utstyr. Den enorme veksten gir også en følelse av å være med i et system som lykkes, sier han.

Allikevel mener han det er viktig at AF tilpasser seg sin nye posisjon som et stort konsern med et stab- og støtteapparat som er tilpasset brukerne og som hele organisasjonen ser nytten av og lærer seg å bruke. AF har nok mange av de samme utfordringene som andre store entreprenørbedrifter, men det at mange av mine gamle kollegaer fortsatt jobber her ser jeg på som et kvalitetsstempel, avslutter han.

Nytt lederkurs i to-trinns modell

Fra høsten 2007 ble AFs lederkurs delt i to deler. Mellom de to samlingene gjennomførte deltagerne både gruppeoppgaver og et stort praktisk case. Personal og organisasjon som har utviklet kurset, har tro på at læringen sitter bedre med ny modell.

Alle ledere skal evalueres i henhold til de fem egenskaper som AF rangerer som de viktigste lederegenskapene. Disse egenskapene var også rammen for innholdet på lederkurset som ble gjennomført i september og avsluttet i januar.

Årets case var et konstruert tilbudsgrunnlag bygd opp rundt Helsfyr Atrium, men noe mer omfattende. Her var det utfordringer både innenfor riving, bygg, anlegg, og energioptimalisering for å involvere alle fagområder som deltagerne representerte.

Lederkurset gjennomføres en gang i året. 40 ledere og potensielle ledere deltok på siste kurs.

AF's fem lederegenskaper

- Følge adferdskoden og kjerneverdiene
- Være forretningsorientert
- Beslutte og iverksette
- Lede og inspirere
- Analysere

To deltakere på kurset

JAN HARALD BAKKE (35) har jobbet i AF i snart to år, tidligere som prosjektleder og nå som Business Area Manager i Mollier.

Hva synes du om kursets innhold?

- Jeg ble veldig positivt overrasket over hvor håndfast og nyttig kurset var. Tidligere har jeg deltatt på lignende kurs i store konsern som Aker Kværner og Bravida, men de har ikke vært i nærheten av å være så direkte knyttet til oppgaver i bedriften. Det var en bra blanding av praktiske oppgaver og teori.

Hvilket utbytte hadde du av kurset?

- Jeg tror at å delta på en slik samling fører til mer samhold i bedriften på tvers av lokasjon og fagområde. Jeg lærte et annet AF å kjenne og veldig spesielt hvordan vi gjør ting.

Synes du noe kunne vært gjort annerledes?

- Man kan alltid finne detaljer som ikke nødvendigvis passer inn i ens egen hverdag, men overordnet var det veldig bra.

PER EIRIK SILSETH (29) er prosjekteringsleder på Langerud sykehjem og har jobbet i AF i underkant av to år.

Hva synes du om kurset?

- Jeg synes kurset var veldig bra, både givende og inspirerende. Det var veldig positivt at det var deltakere fra alle forretningsenhetene og innholdet var veldig godt relatert til arbeidsoppgaver vi har i det daglige.

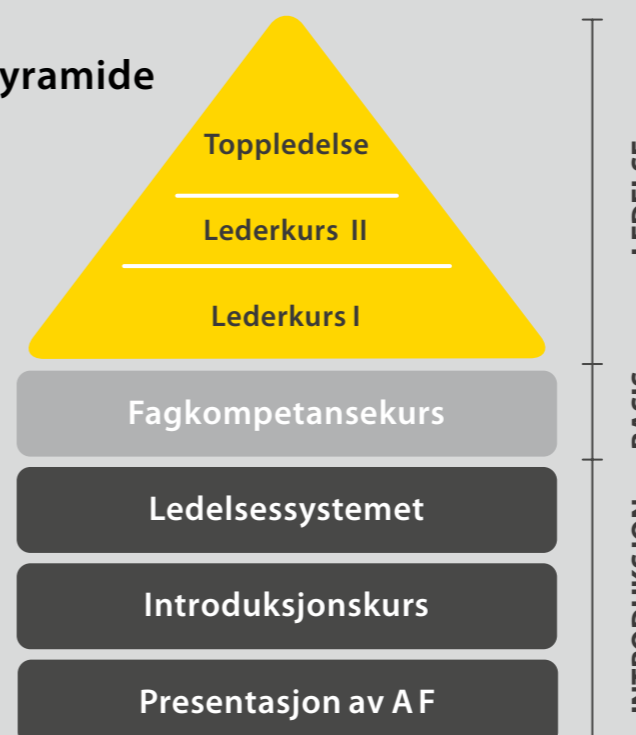
Hvilket utbytte hadde du av kurset?

- Det var utrolig interessant å lære mer om de ulike måtene å lede på, og ikke minst det å se på sin egen lederstil. Vil også trekke frem arbeidet med gruppeoppgaven, mellom de to kursbolkene, som veldig lærerikt og spennende.

Kunne noe vært gjort bedre?

- Det er i så fall bare små bagateller. Dette kurset er et av de beste jeg har gått på i jobbsammenheng.

Kurspyramide

Jakter på internasjonale leverandører

I slutten av 2007 ble AFs nye datterselskap AF Group Polska etablert. Adhoc-perioden som preget de første forsøkene på internasjonalt innkjøp er forbi. Nå jobbes det mer strategisk med å finne riktige samarbeidspartnere. Samtidig snuser AF på lønnsomheten i Polens rive- og energimarked.

Natalia Depo

Marta Swiercz og Anna Wardziak

Anna, Marta og Natalia. Merk dere navnet på de tre jentene som har kontoradresse i Warszawa, men som håndterer både det operative arbeidet for AFs prosjekter i Norge, og det strategiske arbeidet mot nye kvalifiserte, internasjonale leverandører.

Mens det tidligere var pris som var bakgrunnen for internasjonale innkjøp, er det nå en kombinasjon av rett pris og kapasitet. Det er ikke alltid internasjonale produkter er billigere, men for AF er det samtidig viktig å ikke binde seg opp mot et fåtall leverandører i Norge. Med økt konkurranse får vi flere muligheter utenfor Norge.

Bygger opp databaser

Potensielle leverandører og visse typer underentreprenører som kan være aktuelle for norske og svenske prosjekter blir kvalitetssjekket og HMS-standard, ytelse og kontraktsformer vurderes i forkant. Slik skal det bli enda lettere å benytte seg av internasjonale samarbeidspartnere. Det polske kontoret er i kontakt med leverandører av forskjellige typer materialer i Sverige, Baltikum, Tyskland, Tjekkia, Slovakia, England, Portugal og Polen. Men også andre land i Europa er interessante.

Sjekkliste for internasjonale forespørsler

Natalia Depo, som er daglig leder for kontoret, vil ta mer ansvar for strategisk utvikling av selskapet og AFs satsing i Polen, men vil fortsatt ha et overordnet ansvar for det daglige innkjøpsarbeidet. Det kommer også til å utarbeides et system som gjør det tydelig for prosjektene hva som kreves av dem når det skal gjøres en forespørsel i utlandet. - I Norge vet vi hvilke standarder som skal følges. En polsk eller tysk leverandør – ja, selv ikke en svensk - kjenner til våre standarder. For å opprettholde et godt omdømme og få inn tilbud som kan sammenlignes, er det viktig at vi stiller forberedt, sier Natalia. Vi må vite hva vi spør etter, ellers kan vi ikke forvente oss å få tilbake tilbud som kan brukes. Vi må samtidig forstå at norsk ikke er et språk som brukes utenfor landets grenser, og tilpasse dokumentasjonen deretter.

Splitter UE og materialer

I Norge er vi vant til å bestille en underentreprenør (UE) som leverer både arbeid og produkter. Tar vi inn en UE fra utlandet og kjøper materialer separat, så kan vi få mer fortjeneste og fremfor alt kontroll. I dag er det vanskelig å vite hvor mye påslag som gjøres på materialene, fordi vi kjøper

hele pakken. - Splitter vi dette, blir det muligens mer arbeid i begynnelsen, men det er kunnskap som vi beholder i AF, sier Natalia og legger til at det kanskje tar litt tid å lære seg, men med gode rammeavtaler og modeller for samarbeid, vil det være lønnsomt på sikt. AF er ikke alene om å tenke slik. Flere av konkurrentene forsøker seg også på denne splitten og kjøper mer separat.

Sonderer det polske rive- og energimarkedet

Sammen med AF Decom Onshore har Natalia Depo gjort en analyse av det polske rivemarkedet. Markedet er stort og fortsatt i en tidlig fase. For AF gjenstår det å finne ut om det også vil være lønnsomt. 70 % av alle bygninger i Polen er over 50 år, og mye av den gamle industribyggelsen må nødvendigvis rives ned før det bygges nytt. AF Group Polska har ansatt fire polske ingeniører som i første omgang skal jobbe i AF Decom Onshore og Offshore i Norge for å lære seg AF Decoms virksomhet. Det er også mulig å se for seg en polsk sesongssupport med arbeidskraft som kan rive i Nordsjøen i sommersesongen.

Polsk bygningsmasse er preget av å være bygd opp raskt og med lite fokus på energieffektivitet. En analyse av energimarkedet i Polen har gitt AF Energi & Miljøteknikk et bilde av det polske eiendoms- og energimarkedet, og hvor det er på vei. Samtidig gjelder samme EU-direktiver som for energibesparelse i Norge og andre EU-land. Markedet for energisparing er fortsatt i startgropen, men i takt med stigende energipriser kommer behovet for besparelser og tjenester av typen som AF Energi & Miljøteknikk tilbyr til å øke. Da vil dette også kunne være et interessant marked for AF.

Fakta

- Sommeren 2007 etablerte AF kontor i Polen.
- 4. desember 2007 ble AF Group Polska Sp. z o.o. registrert.
- Selskapet eies av AF Gruppen og AF Skandinavia.
- Selskapet har pr. januar 2008 sju ansatte, hvorav seks lokalt.
- Daglig leder er Natalia Depo.

Mitt yrke

Stikningsingeniør

For en stikningsingeniør, eller stikker som de selv kaller det, handler nøyaktighet om millimeter. Selv små feil kan få enorme konsekvenser. Jan Solli er en erfaren stikker, og har jobbet i AF i over 11 år. Han er opprinnelig fra Telemark, bor i Vestfold og jobber til daglig på Sørenga.

Hva gjør en stikningsingeniør?

En stikker bør som regel komme tidlig inn i prosjektene. Vi gjør alt fra profilering og masseberegning til utsetting, innmåling og dokumentasjon. Vi forholder oss veldig mye til tegninger, og det er viktig å ha god dialog med fagarbeiderne, som er de som faktisk produserer, og arbeids- /driftsleder. Mesteparten av jobben foregår utendørs, så man må ikke være redd for frisk luft. Som stikker må du også være veldig nøyaktig, for gjør du feil kan det bli dyrt!

Hva slags utdanning har en stikker?

Det finnes ingen konkret utdanning for å bli stikningsingeniør, men de fleste har teknisk fagskole eller 3-årig ingeniørskole. Tilfeldigheter gjorde at jeg havnet i denne bransjen. Jeg hadde sommerjobb i kommunen der jeg fikk være med på oppmålinger, og det syntes jeg var spennende.

Hva er det morsomste med jobben?

For meg er det beste å få jobbe med folk, og å se at samarbeidet fungerer slik at det du bygger blir riktig. Og på godværsdager når sola skinner er det et stort pluss å få være ute hele dagen.

Hva er mest utfordrende med jobben?

Du har et stort ansvar for å gjøre alt nøyaktig og riktig og da er det ikke gøy når det er for hektisk og du blir pisket rundt.

Er det noe samarbeid i faggruppen, på tvers av prosjekter?

Etter å ha jobbet på ulike prosjekter kjenner en jo andre stikkere som en kan ringe til, men jeg tror nok vi kan ha veldig mye å hente på bedre samarbeid. Et bra initiativ er en stikningssamling som skal være i april.

Brukerne i fokus på Helsefyr

Hvordan skal vi sikre at vi bygger et hovedkontor som legger til rette for fleksibilitet, samarbeid og kompetanseoverføring? Et kontor som får AF til å fremstå med tydelig identitet og som en attraktiv arbeidsplass? Brukerprosessene er i gang.

Helsefyr HK 2010 – 2025. Det er i dette perspektivet vi skal tenke på nytt hovedkontor for AF Gruppen. Hvis vi ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver både for dagens og fremtidige medarbeidere, må vi se langt frem.

Dette arbeidet kan ikke gjøres uten å engasjere alle forretningsenheter. Brukerprosessene som gjennomføres i februar og mars skal analysere dagens arbeidsformer i alle enheter, og tegne et bilde av den ideelle fremtidige arbeidsplassen i AF. Det er nå ønsker og behov

skal på bordet, men for å skape den ønskede fleksibiliteten, er det viktig at ikke variasjonene blir for store. Når alle enheter har kommet med sine behov, vil det bli sett etter fellestrekk og lagd arketyper for forskjellige funksjoner. For eksempel vil arketyper på en arbeidsplass for en økonomifunksjon se annerledes ut enn arketyper for et tilbudsteam. Jørgen Molvig fra prosjektgruppen er ansvarlig for brukerprosessene. Til å bistå dette arbeidet har AF engasjert konsultentselskapet Future Fields.

Kristin Sommerfelt, leder av prosjektet "Utvikling av nytt HK", får mange spørsmål om vårt nye hovedkontor. Dette er noe av det vi er mest opptatt av:

Det må ikke bli som et enormt kontorlandskap ala 70-tallet

- Til det er det et enkelt svar, sier Kristin. - Nei, vi skal ikke ha store ubrutte kontorarealer med kjipe skillevegger uten mulighet til å jobbe konsentrert. Det er like lite aktuelt som at alle våre medarbeidere skal sitte inne bak hver sin lukkede kontordør med egen printer og kafetrakter. Skal vi nå målene våre, kreves det fleksible arbeidsløsninger hvor variasjonene

i arbeidsmåter ivaretas, hvor sosiale soner er tydelig definert og hvor det også er enkelt å gjennomføre konfidensielle samtaler og møter.

Vi må ikke få én løsning som gjelder for alle
- Brukerprosessene vil gi føringer på hvordan vi kan jobbe godt alene, sammen med andre og møtes på tvers av enheter. Her vil alle enheters behov komme frem. De skal ivaretas, men vi kan ikke ha for mange spesialløsninger. Da blir det vanskelig å flytte, bytte etasje og være fleksible både i forhold til hvordan vi organiserer oss og hvor mange medarbeidere vi er.

Hva gjør vi med brakkene på byggeplassene?
- I en ideell verden ville vi hatt brukerprosesser i prosjektene parallelt med hovedkontoret.

Fakta

Milepæler i brukerprosjektet:

Mars 2008:
Faste rom og prinsipielle løsninger er på plass.
Juni 2008:
Alle enheter har fått tildelt arealer i bygget.
Høsten 2008:
Utvikling av arbeidsplassmenyer, inkl. møbler etc.
Høsten 2009:
Flytteforberedelser starter. Ryddesjauer, og samarbeidsformer.

Hva skjer på Helsefyr?

Lurer du på hvordan du kommer deg til Helsefyr og hva som finnes av fasiliteter i nærområdet? Besøk www.bryn-helsefyr.no

Brukergruppen

AF Anlegg: Eivind Opedal
AF Byggefornyelse: Philip Van de Velde
AF Decom Offshore: Bengt Hildisch
AF Decom Onshore: Anders Gjerken
AF Energi & Miljøteknikk: Andreas Jul Røsjo
AF Eiendom: Rune Kjeldstad
HMS konsern: Olav Aune
Kontorservice mm.: Elin Ramberg

Det er det ikke lagt opp til. Men når vi kommer frem til de gode arbeidsformene på hovedkontoret, vil det være naturlig å se på konsekvenser for arbeidsform i prosjektene.

Bare sørg for at jeg får hjørnekontor!

- Ja, da. Det er i orden. Til nå har jeg lovet bort 42 hjørnekontorer, sier Kristin og ler. Det er mulig vi ender opp med et antall cellekontorer. Det vet vi ikke enda. Det vil brukerprosessene gi oss svar på. De løsningene vi går for, skal vi gå for sammen. Her er det viktig at lederne går foran som gode eksempler. Det vil være et uheldig signal om brukerprosessene fører til at mange kommer til å jobbe i forskjellige former for fleksible arbeidsmiljøer, og våre ledere skulle mene at det ikke gjelder dem.

Ryddig byggeplass

Hver torsdag etter lunsj bruker alle ansatte på prosjektet Tvillingkolene på Oppsal en time på å rydde på byggeplassen. Målet er å ha det så rent at man kan gå rundt med bind for øynene.

Det er prosjektleder Hans Olav Omnes i AF Byggefornyelse som har tatt initiativet til "Ryddig byggeplass". Ambisjonen hans er både å ha det rent og å øke effektiviteten. Når det er ryddig blir det nemlig mindre svinn og man finner lettere det man skal bruke. Dermed går selve byggingen raskere enn den ellers ville gjort.

Alle er med

Som et ledd i dette arbeidet er det en ansatt som er riggansvarlig for orden og ryddighet på byggeplassen. I tillegg kommer den ukentlige ryddedagen. Og det er ikke bare noen som må rydde – når torsdagen kommer tar alle i et tak. - For vi innførte denne ryddedagen intervjuet vi alle fagarbeiderne for å finne ut

hva som skulle til for å få en ryddigere arbeidsplass, sier Omnes. - Vi kom frem til seks konkrete årsaker til at det ikke var ryddig og ut fra dette kom vi frem til konkrete løsninger for å få det mer ryddig. En av løsningene er altså denne ryddedagen, og da er alle som en med på å rydde. Selv om dette ligger litt på siden av de vanlige arbeidsoppgavene er ikke det noe som blir skulket unna. Snekker Thomas Erichsen tar gledelig sin økt. - Når alle er med på ryddingen går det fort unna. Man får gjort mye på en time.

Egne verktøykasser

Alt lar seg imidlertid løse ved å rydde i etterkant. Mye rot kan unngås dersom man innfører noen grep i selve arbeidet.

Omnes har blant annet valgt å sørge for at det alltid er nok og riktig utstyr på plass. Hver enkelt håndverker har dermed fått sin egen verktøykasse med basisverktøy slik at alle har rett verktøy tilgjengelig i løpet av kort tid. Andre løsninger som er introdusert på Tvillingkolene på Oppsal er gode avtaler med containerselskap for å sikre tømming og mer informasjon om rydding. Til sammen har disse relativt små grepene sørget for at det nå faktisk er mulig å gå med bind for øynene på byggeplassen på Oppsal.

FOTO: NILS PETTER DALE

UTEN Å SNUBLE: Prosjektleder Hans Olav Omnes tar noen små steg til ære for fotografen på Tvillingkolene.

Rolvstrud Park

– en ny "bydel" i Lørenskog

Med stadig voksende innbyggertall er Metro, Maxi og Triaden blitt kjernen i det nye Lørenskog sentrum. Rett i nærheten har Rolvstrud Park vokst seg frem med både boliger, omsorgsboliger, sykehjem og barnehage.

Rolvstrud var en skogteig med et par eneboliger og industri omgitt av støyende veianlegg og tilfeldig og til dels sjuskete bebyggelse. Området hadde ingen utsikt eller andre attraksjoner, og et stort behov for oppgradering. Syv år har AF brukt på byggeprosjektet som vil fremstå som en ny bydel når det står ferdig i 2010.

Solid prosjekt

På Rolvstrud Park skal det bygges totalt cirka 500 boliger, og flere byggetrinn står allerede ferdig. Per dags dato er rundt 320 leiligheter innflyttet. Ytterligere 100 leiligheter er under bygging og disse ferdigstilles i løpet av året. Sykehjemmet er i full drift, og i barnehagen er det yrende liv. Prosjektet er et samarbeid mellom AF Eiendom og JM Byggholt, og prosjektleder Kai Valthyr-Hansen mener samarbeid

det har fungert veldig bra. – Jeg synes det har vært veldig mange flinke folk på dette prosjektet, og vi har levert leiligheter nesten uten feil, sier han. Han er også veldig fornøyd med mottakelsen prosjektet har fått i kommunen.

– Det har i det hele tatt vært svært få problemer i dette prosjektet, sier han.

Boligprosjektet på Rolvstrud kalles ikke "park" uten grunn. Det er lagt stor vekt på at området skal få en grønn profil med både ny og gammel vegetasjon, og det vil bli opparbeidet utomhusanlegg med gangarealer, grøntarealer og lekeplasser. Garasjeanlegg under bakken gjør at det meste av området vil bli bilfritt. Samtidig ligger marka like ved, med gode muligheter for korte eller lange turer til fots, på ski eller sykkel.

Boliger for ulike behov

På området er det bygget både parkboliger og "vanlige" borettslagsleiligheter. Parkboligene er flotte luksuriøse leiligheter med det lille ekstra. De har en fin beliggenhet, godt skjermet inne på området på et eget tun. Leilighetene er lekre og funksjonelle og utviklet i tett samarbeid mellom arkitekt og interesserte boligkjøpere. De første parkbolig-beboerne flytter inn i mars, og resten følger etter til høsten. Borettslagsleilighetene er rimeligere og noe enklere, og appellerer til folk i ulike livsfaser. Fremdeles er flere bygg på planleggingsstadiet, og markedet vil bestemme hva slags leiligheter som skal oppføres.

Prosjektleder Ola Mowé fra HRTB arkitekter

Dette sier arkitekten

Rolvstrud Park er tegnet av HRTB arkitekter, med prosjektleder Ola Mowé i spissen:

– Det syntes opplagt at ny bebyggelse måtte vende ryggen mot de negative omgivelsene og utvikle kvaliteter internt på området. Bebyggelsen lukker seg mot nord og veiene ved en sammenhengende "rygg" som fungerer som støyskjerm og avgrensning av området. Ryggen rommer mindre boliger med orientering mot sola. Rolvstrud Park skal oppfattes som et klart definert sted i kontrast til typisk stedsløs "motorveibebyggelse".

Enhetlig preg med variasjon

I takt med et svingende marked har trinn for trinn av boligene blitt prosjektert og bygget. Behovet for leiligheter i forskjellige størrelser og stigende byggekostnader har gitt strengere rammebetingelser for formglade arkitekter. Fra de første boligene har en overordnet felles materialbruk vært en del av forutsetningene i reguleringsbestemmelsene. Vi ønsket å

gi området et enhetlig preg med variasjon: Den gyldne teglen går igjen på alle husene og variasjon finnes i øvrige materialbruk og farger samt form og størrelse på de enkelte husene, avhengig av posisjon i planen og typer av boliger.

Bygges fra vest mot øst

Biladkomst skjer kun på ett sted - byporten fra Solheimsveien. I prinsippet er resten av området bilfritt; gangveier når alle inngangene og er kjørbare for nødvendig transport og service som renovasjon, syketransport og lignende. Ingen biler krysser det sentrale gangstrøket fra Nordliveien i vest til Ragnhildsvei i øst. Barnehagen ligger til gangstrøket.

Området bygges ut fra vest mot øst og forventet byggestart på de siste to byggene i planen er høsten 2008.

Kai Valthyr-Hansen i AF Eiendom er prosjektleder på Rolvstrud (t.v.). Nå er det de siste byggetrinnene som utføres. – Jeg synes det har vært veldig mange flinke folk på dette prosjektet, og vi har levert leiligheter nesten uten feil, sier han. Her sammen med Jan Erik Furuhaugen, prosjektleder i AF Bygg Oslo.

FOTO: NILS PETTER DALE

Kulturarv första projektet

Bostadsrättsföreningen Kaptenen, det är namnet på AF Bygg Syds första projekt. Ett kulturarv i Kungsbacka som nu byggs om med varsam hand, och dessutom tillförs en helt ny byggnad.

I den gula arbetsboden högst upp sitter platschefen Mathias Nilsson och talar i telefon. Både tålmodigt och länge. Det är blivande bostadsrättsägare som ringer och vill veta mer om bostäderna.

– Det är många som ringer, folk vill ha koll på detaljerna, säger han och pustar ut med ett leende när vi tar en rundtur på arbetsplatsen.

Bostadsrättsföreningen Kaptenen, ett stenkast från Kungsbackaån, är det första projektet som nystartade AF Bygg Syd genomför. Projektet startade den första

oktober och är ett egenregiprojekt. Det handlar om ett befintligt hus som ska renoveras och byggas om till två större bostadsrättslägenheter.

– Ambitionen är att bevara så mycket som möjligt av huset då Kungsbacka kommun anser att huset har ett kulturhistoriskt värde, ett arv som ska bevaras, berättar Mathias Nilsson.

Totalt handlar det om elva bostadsrättslägenheter. I huset som renoveras kommer det att bli två större lägenheter medan den nya byggnaden kommer att inne-

hålla nio bostäder. På plats har AF Bygg Syd cirka tio anställda för att genomföra arbetet.

– Hittills håller vi tidsplanen bra. Den största svårigheten är att renovera den befintliga byggnaden. Det finns en del skadade byggnadsdelar som måste bytas ut. Och det kan vara lite besvärligt. Men annars är det inga problem, menar Mathias Nilsson.

Projektet beräknas vara färdigt i början av juni. Byggherre är Ture Johannison vid AF Projektutveckling AB i Göteborg.

GLAD ARBETARE:
Johan Holmgren har koll på hammaren.
NÖJD: – Vi håller byggtiden, säger Mathias Nilsson, platschef för AF Bygg Syds första projekt.

Satsning på södra Sverige

AF Bygg blir allt framgångsrikare i Göteborg. Nu har en satsning även på södra Sverige påbörjats. I november startade dotterbolaget AF Bygg Syd AB, med huvudkontor i Halmstad.

– Det här är en fantastisk möjlighet.

Peter Rasmusson, vd för AF Bygg Syd, är på gott humör. Det är en fin dag i februari och solen klättrar på den anrika fasaden av tegel. Här, vid Lokstallarna i centrala Halmstad, ligger AF Bygg Syds nyöppnade kontor. Företaget har medvetet valt att börja försiktigt. Tre kontorsrum med rejäla fönster och en kokvrå på andra våningen är vad som gäller, för startskottet har precis gått.

– Vi skall etablera oss i södra Sverige och skapa oss ett namn. Men det sker inte över en natt, säger Peter Rasmusson.

AF Bygg Syd är ett nystartat byggföretag med stor erfarenhet av nyproduktion och ombyggnader. Kompetensen finns inom byggnation av vattenverk och avloppsreningsverk samt bostäder, kontor, industri-lokaler och offentliga byggnader. Vi ska också samarbeta med AF Bygg i Göteborg när det gäller att exploatera mark och utveckla idéer till färdiga hus.

Peter Rasmusson bjuder på kaffe och frukostsmörgås. Telefonen ringer med jämna mellanrum – det är mycket att stå i som färsk vd. Företaget har ett flertal anbud ute och det är många bitar som ska fungera, särskilt nu i början som att teckna avtal med leverantörer, sköta personal-

frågor, se över anställningar och organisation, träffa kunder och skapa kontakter med beställare.

– Det handlar om att vara en spindel i nätet och det gäller att ha en helhetsbild även om det inte alltid är så lätt. Ibland undrar jag om det är något jag glömt, men jag litar på min personal och jag stöttar dem så mycket jag kan.

AF Bygg Syd är ett medelstort företag. Styrkan ligger i den kompetenta och kreativa personalen och de korta beslutsvägarna, samt med fördelarna att ha en "stark moder"

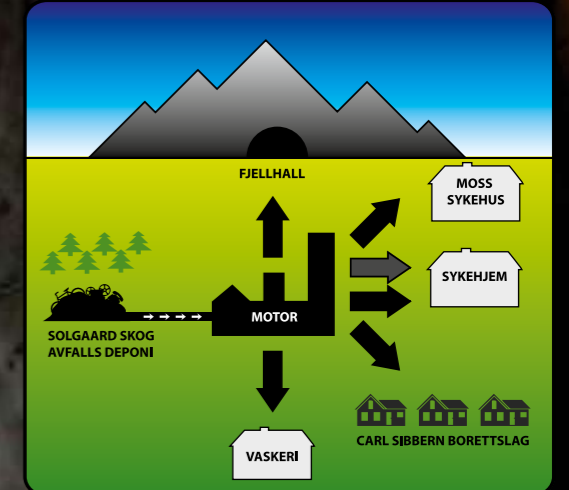
– Vi har stor erfarenhet av detta sedan tidigare och det kommer vi att ha nytta av. Nu i början kommer vi i första hand att försöka få jobb via gamla kontakter. Genom att vara duktiga och leverera som vi lovar ska AF Bygg Syd bli en pålitlig och bra samarbetspartner. Detta tror jag ska skapa "ringar på vattnet", menar Peter Rasmusson.

AF Bygg Syd verkar från Malmö i söder till Kungsbacka i norr. I dagsläget finns totalt 15 anställda, men företaget räknar dock med att anställa mer personal under året.

– Jag ser detta som en stor möjlighet. Vår mångsidighet och våra breda kunskaper gör oss starka säger företagets vd Peter Rasmusson.

Fryselageret varmer opp nabolaget

- Dette er et prosjekt med fokus på energi- og miljøaspektet. Forurensende metangass blir gjort om til energi opplyser Åsmund Hansen (t.v.) og Hallvard Hansen (t.h.).

FOTO: NILS PETTER DALE

Et helt spesielt prosjekt ser dagens lys like ved inngangen til Mosseporten. Her har AF Anlegg sprengt ut fem store frysehaller i fjellet på oppdrag fra Mosseporten Næringspark. Prosjektet har en unik miljøprofil der avfall blir til energi.

Da utbygger Hallvard A. Hansen og medinvestorene hans kjøpte fjellområdet ved Mosseporten, planla de å bygge et parkeringsanlegg. Senere kom ideen om å bygge et frysehotell der en kjøler ned fjellet fra åtte grader til minus 30 grader. Dette krever store energimengder.

- Det unike med dette prosjektet er at vi får den nødvendige energien i form av metangass fra Solgård Avfallsdeponi som ligger i nærheten. Energien i metangassen fra avfallsplassen fryser ned fjellet (se figur side 25). Nedfrysingen danner igjen store mengder overskuddsvarme. I nærmiljøet skal et vaskeri, sykehjem, sykehus og 2000 boliger nyte godt av overskuddsvarmen i form av fjernvarme, forteller Hallvard A. Hansen.

Får støtte fra Enova

Fasett eiendom er den overordnede eieren av fjellhallene. Deres datterselskap Mosseporten Næringspark er AF Anleggs

kontraktspartner for bygging av fjellhallene. Når det gjelder bygging av vaskeriet og det utvendige anlegget er det AF Bygg Øst som er ansvarlig for dette.

- Totalt har anlegget en kostnadsramme på 150 millioner kroner. Av dette vil AF bygge ut for cirka 95 millioner kroner fordelt på AF Anlegg og AF Bygg Øst, sier prosjektleder i AF Anlegg, Åsmund Hansen.

Miljøprosjektet får også støtte fra Enova. - Vi fikk fire millioner kroner fra Enova. Når vi går i gang med byggetrinn 2 skal vi bygge ut fjernvarmenettet ytterligere, og da kommer vi til å søke om mer støtte. I årene som kommer kan vi komme til å øke energiproduksjonen enda mer, forteller Hallvard Hansen.

Et spesielt prosjekt

Frysehotellet er et spesielt prosjekt på mer enn en måte.

- Dette er et prosjekt med fokus på energi- og miljøaspektet. Forurensende metangass blir gjort om til energi. Litt forenklet kan vi si at vi bruker 500 kW elektrisitet til å fryse med, av det får vi 1500 til 2000 KW tilbake i form av fjernvarme, opplyser Hallvard Hansen.

Også kontraktforholdene er spesielle, sier prosjektleder Åsmund Hansen.

- Utfordringen med dette prosjektet er at vi jobber etter en kontrakt som er basert på utradisjonelle metoder. Kunden har begrenset kapasitet til saksbehandling. De fleste avtalene gjøres derfor muntlig, og blir senere omgjort til skriftlige bestillinger av oss. Vi er både entreprenør og reservebyggjer, på en måte.

- For at dette skal være mulig må de ha et 100 prosent tillitsforhold. Dette har vi fått til å fungere på en god måte, sier Hallvard Hansen og Åsmund Hansen.

Verdens største spesialgravemaskin

- Anleggsteknisk er prosjektet tradisjonelt med kjente operasjoner. Påhugget er nok spesielt og veldig rufsete. For å sikre dette, leide vi derfor inn AF Decom som disponerer en gravemaskin med 33 meters rekkevidde. Den er verdens største i sitt slag og renset fjellskjæringen opp til 35 meters høyde på 4 dager. Ellers har fjellet krevd mer sikring enn forventet, mens vannlekkasjene har vært mindre enn forventet.

I tillegg har det kommet en del klager fra naboer i området som har opplevd plager i form av rystelser og støy. Klagen økte etter som tiden gikk, og til slutt så vi oss tjent med å redusere arbeidstiden fra 20 til 12 timer i døgnet.

- Dette er såkalte urbane problemer som vi har vært borte i flere ganger tidligere. Med et ryddig forhold til kommunelegen fant vi praktiske løsninger som tilfredstilte de aller fleste, selv om nok mange var glade når bråket 30 meter under blokkene var ferdig, sier Åsmund Hansen.

Lang prosess

Det har vært en lang prosess siden Hallvard Hansen og hans medeiere

bestemte seg for å bygge et parkeringsanlegg inne i fjellet i 2000. AF Anlegg kom inn i prosjektet året etter. Det ble mye planlegging frem og tilbake, og også en del dødtid før Mosseporten Næringspark bestemte seg for å bygge et frysehotell. Selve byggingen startet i midten av mars i 2007. Anlegget skal etter planen stå ferdig til høsten.

Frysehallerne

De fem frysehallerne skal fryses ned til minus 30 grader ved hjelp av tradisjonelle frysemaskiner. Denne nedfrysingen vil ta cirka to måneder, litt avhengig av kapasitet og luftfuktigheten i anlegget.

- Hvis strømmen går, vil det ta tre måneder før temperaturen øker fra minus 25 grader til minus 21 grader, sier Hallvard Hansen. Fryselageret har som mål å bli landets mest moderne og skal oppfylle alle krav til et effektivt lagersystem der man kan spore de ulike pallene ved hjelp av nummer.

Ved inngangen til fryselageret skal det bygges et transportbånd som kjører alle frysevarer til riktig lagerposisjon. Dermed slipper man å få temperaturøkning inne

i hallene. Deretter blir alt fraktet med trucker til riktig lagerplass. Lagerplassen vil fungere som et rullerende reolsystem i et arkiv med hele 21 000 pallplasser.

- Et sjåførhotell med ti sengeplasser skal også bygges i tilknytning til fryseriet. Sjåførhotellet kan også utvides ved behov. Her kan sjåførene hvile seg slik at de overholder hviletidsbestemmelsene. Så kan andre sjåfører ta over og kjøre den kostbare lasten videre, forteller Hallvard A. Hansen.

Til glede for publikum

Utbygger Hallvard Hansen håper også at de store fjellhallene skal bli til glede for folk i Moss før frysehotellet åpner i slutten av 2008. Han går med planer om å arrangere en konsert inne i fjellet. Hansen håper også å få til en kunstutstilling før temperaturen i fjellet senkes ned til minus 30 grader.

Satser på the double

I fjorårets sesong gikk det heller dårlig med innebandylaget til AF. Nå kjemper laget om seriegull i 1.divisjon. I tillegg drømmes det om "the double". Både i trofeer og antall lag.

På kort tid ble det opprykk fra 3.divisjon til 1.divisjon. Nå håper AFs innebandysjef på å få så mange ansatte på trening at det blir to innebandylag neste sesong. - Potensialet er stort for oss, sier Bård Eckmann, som til daglig er prosjektøkonom. - Vi har fått med oss stadig flere etter hvert som tiden har gått, men håper at vi blir enda flere til neste år. Blir vi mellom 15 og 20 på trening er vi nok til to lag.

Flere på laget

Det er spesielt regelen om at spillere som spiller fast innebandy også har lov til å spille i bedriftsserien som har ført til flere spillere på laget. - Det er mange som fortsatt ikke er klar over at man har lov til å spille både for et vanlig innebandylag og

for et bedriftsidrettslag. I tillegg tror jeg vi kan finne svært mange gode spillere og hyggelige lagkamerater blant fagarbeiderne i AF Gruppen.

På topp

Etter 12 kamper har laget inntatt førsteplassen på tabellen og ligger langt foran en arg konkurrent som Backe. Slikt blir det temperatur av på treningene, som finner sted på Lambertseter videregående skole hver mandag mellom 20 og 21.

- Vi pleier å være omtrent 12 stykker på trening, sier laglederen. - Det er med folk fra tidlig i 20-årene til midt i 40-årene, og det eneste man trenger for å være med er et par innesko - resten stiller vi med.

Tur til Danmark

- Selv om det er en godt sammensveiset gjeng som er med nå, håper vi at flere kan slå følge. Terskelen for å slå følge med oss er ikke høy. Vi har det artig sammen og gulroten er kanskje at vi skal være med på en cup i Danmark i april. I likhet med serien satser vi selvsagt på å vinne denne også, og det er fortsatt ikke for sent å slå følge, avslutter Eckmann.

Bedriftsidretten i AF

AF Gruppen har 8 aktive grupper se mer på: www.afgruppen.no og AF Tellus

Nyansettelser

AF Anlegg

Mikael Svensson	Hjelpearbeider forskaling
Odd Arne Sandland	Maskinfører
Mikael Gabrielsson	Jernbinder (fagbrev)
Kent Persson	Jernbinder (fagbrev)
Roger Tjernberg	Jernbinder (fagbrev)
Ted Erik Botn	Maskinfører
Kazim Erpolat	Grunnarbeider
Tore Grønhaug	Elektriker
Kenneth Nielsen	Grunnarbeider
Øystein Kåsa	Grunnarbeider
Robert Rosenqvist	Forskaler (fagbrev)
Thorbjørn Melby Larsen	Anleggsleder
Tom Harald Brandtenborg	Maskiningeniør
Hans Petter Hoff	Arbeidsleder/Formann
Egil Mo	Driftsleder
Eivind Kjellman Opedal	Prosjektleder
Karl Aksel Vik	Prosjektleder
Stefan Hallström	Forskaler (fagbrev)
Jimmy Nordstrøm	Forskaler (fagbrev)
Tony Johansson	Betongarbeider (fagbrev)
Aleksander Sagmo	Forskaler (fagbrev)
Owe Schöbel	Forskaler (fagbrev)
Jonas Sagmo Lund	Forskaler (fagbrev)
Fridtjov Martinessen	Innkjøper
Snorre Heggum	Arbeidsleder/Formann
Peter Johansson	Forskaler (fagbrev)
Anton Jørgensen	Maskinfører
Jan Roald Myhre	Forskaler (fagbrev)
Jørgen Nilsson	Forskaler (fagbrev)
Ulf Bernhard Sjøstrøm	Stikningsingeniør
John Birger Bruaseth	Hjelpearbeider forskaling
Kenneth Fredin	Hjelpearbeider forskaling
Asgeir Hansen	Maskinfører
Lars Kvist	Hjelpearbeider armering
Shaker Humudi Moter	Prosjektingeniør

AF Bygg Oslo

Ahmed Jama Warsame	Forskaler (fagbrev)
Anders Sandgren	Mobilkrankjører
Magnus Baggetorp	Prosjektleder
Torbjørn Hindenes	Arbeidsleder/Formann
Kenneth Olov Føgeborg	Jernbinder (fagbrev)
Jan Tore Hugnastad	Arbeidsleder/Formann
Lars Rune Dugbø	Arbeidsleder/Formann

AF Bygg Øst

Grzeoizz piotr Olszewski	Tømrer (fagbrev)
--------------------------	------------------

AF Byggfornyelse

Alexander Eldstad Reine	Tømrer (fagbrev)
Sveinung Pannberg	Driftsleder
Karl Magnus Thoresen	Tømrer (fagbrev)

AF Decom

Hans Tore Holte	Frontrunner
Jostein Henry Ekre	Sjåfør
Anders Takla	Prosjektingeniør
Halvor Bergland	Grunnarbeider
Bjarne Gullhav	Maskinfører
Torje Aasan	Frontrunner
Steinar Bergvik	Sjåfør
Henning Solvang	Frontrunner
Robert Andersen	Frontrunner

AF Decom AB

Benny Karlsson	VD
----------------	----

AF Energi & Miljøteknikk

Thor Jarl Berglund	Serviceontør
Roar Johansen	Servicetekniker
Erika Stenvik	Energirådgiver
Magnus Lind	Energirådgiver

Pålplintar AB

Stefan Grimma	Maskinist
Thomas Bergström	Arbetsledare
Markus Stribbling	Borremedhjelpare

Mollier AS

Even Knörr	Elektriker
Morten Kvamme	HVAC Tekniker
Arne Watland	Kjøletekniker

AF Bygg Göteborg AB

Peter Ekberg	Arbetsledare
Thomas Ling	Arbetsledare
Yvonne Wähleman	Receptionist
Andreas Dörrheide	Arbetsledare
Christian Gustafsson	Betong
Christoffer Gustafsson	Betong

Vi gratulerer

Jubileum ansatte

Ansatt 25 år

Finn Arnesen	28.02
--------------	-------

50 år

Heinz Sæther	21.01
Kristine Storli	25.01
Roger Bakk	28.01
Inge Ketil Hokseng	04.02
Hans Nordgaard- Tveit	05.02
Ole Hornenes	21.02
Bjarne Friberg	24.02

60 år

Erik Høisveen	14.01
Lars-Göran Brandt	30.01
Willy Pedersen	18.02
Helge Olsson	26.02
Grete Busch-Christensen	29.03

Fødsler

Elizete og Jonas Sundström har fått en gutt.
Linda Erika Andersson og Anders Wien har fått ei jente.

Bryllup

Ellen Marie Baukhol og Ronny Eriksen
26.01.2008.

Nye prosjekter

SMIL Civil

Byggherre:	StatoilHydro ASA
Kontraktssum:	81 MNOK eks. mva.
Entrepriseform:	Hovedentreprise
Byggetid:	21.01.08 - 15.01.09
Enhet:	AF Anlegg olje & gass

Apenesfjellet parkeringsanlegg

Byggherre:	Fredrikstad Kommune
Kontraktssum:	30 MNOK eks. mva.
Entrepriseform:	Totalentreprise
Byggetid:	01.03.08 - 01.12.08
Enhet:	AF Anlegg underjord

Etterarbeid RV38 Kragerø

Byggherre:	Hære entreprenør AS
Kontraktssum:	5 MNOK eks. mva.
Entrepriseform:	Underentreprise
Byggetid:	18.02.08 - 01.06.08
Enhet:	AF Anlegg underjord

Drammen IKH

Byggherre:	Drammen havn
Kontraktssum:	56 MNOK eks. mva.
Entrepriseform:	Totalentreprise
Byggetid:	01.03.08 - 01.04.09
Enhet:	AF Anlegg sjø & havn

Norges Banks hovedkontor

Byggherre:	Statsbygg
Kontraktssum:	156 MNOK eks. mva.
Entreprise:	Hovedentreprise
Byggetid:	24 mnd.
Forretningsenhet:	AF Byggfornyelse

Kungsgatan

Byggherre:	Diligentia Väst AB
Kontraktssum:	ca. 41 mill. SEK
Entreprise:	Totalentreprise
Byggetid:	Jan. - sept. 08
Forretningsenhet:	AF Bygg Göteborg AB

Kittywake Loading Buoy

Byggherre:	Venture North Sea Oil Limited
Kontraktssum:	160 MNOK eks. mva.
Entreprise:	Totalentreprise
Byggetid:	17.01.08 - 28.02.09
Forretningsenhet:	AF Decom Offshore

Fjerning av lastebøye på oljefeltet. Kittywake på britisk sektor i Nordsjøen. Lastebøyen veier ca 4000 tonn og er 90 meter høy. Bøyen, samt en mindre undervannsinstallasjon skal frigjøres fra sine ankerfester og tues til AF Gruppens mottaksanlegg på Vats for demontering og gjenvinning.

Returadresse:
AF POSTEN
Postboks 34 Grefsen
0409 Oslo

Ettersendes ikke ved adresseendring, men sendes tilbake til senderen med opplysning om den nye adressen.

Slavekoret åpner operaen

Under åpningen av den nye operaen 12. april, vil flere AF-medarbeidere stå på scenen i storesal. Slavekoret, som består av bygningsarbeiderne som har reist opera-bygget, skal få sine 15 minutes of fame. Nå øves det!

Koret består av 500 sangere og ikke-sangere, én representant fra hver kommune og mange deltagere fra slavene i byggeprosjektet. Fra AF stiller f.v. Arild Ravlo Hersleth, Trond Øsmundset, Geir Prestegård, Tommy Simenstad, Bjørn-Erik Schwartz, Svein Harham, Ken Gordon Solfeld, Ken Roger Aasen. (Torstein Lange Larssen, Lars Moger og Jørgen Fiskerud som ikke er med på bildet, skal også delta).

FOTO: ANNE ELISABETH NÆSS

Adresser

AF Gruppen ASA
AF Skandinavia AS
AF Anlegg Underjord
AF Anlegg Sjø & Havn
AF Anlegg Olje & Gass
AF Anlegg Samferdsel
AF Decom Offshore
AF Decom Onshore
AF Bygg Oslo
AF Eiendom
AF Energi & Miljøteknikk
AF Byggfornytelse
Vitaminveien 1A, 0485 Oslo
Postboks 34 Grefsen
0409 Oslo
Tlf.: 22 89 11 00, telefaks 22 89 11 01

AF Bygg Øst
Sarpsborgveien 11D
1640 Råde
Tlf.: 69 28 35 00, telefaks 69 28 35 01

AF Brødr. Glomsrød Entreprenør AS
Grønland 1
1767 Halden
Tlf. 69 21 36 00, telefaks 69 19 33 09

BA Gjenvinning AS
Grønmo fyllplass
Postboks 55 Mortensrud
1215 Oslo
Tlf. 23 19 16 90, telefaks 23 19 16 98

AF Bygg Göteborg AB
AF Decom AB
Theres Svenssonsgt 9
417 55 Göteborg
Tlf.: +46 31 762 40 00
Fax +46 31 762 41 00

AF Bygg Syd AB
Stationsgatan 37
S-302 45 Halmstad
Tlf.: +46 35 710 2000
Fax: +46 35 217440

Pålplintar i Sverige AB
Borrvägen 3
S-155 93 Nykvarn
Tlf.: +46 8 550 650 50
Fax: +46 8 550 672 10

Svensk Kross och Återvinning AB (SKÅAB)
Nydalsvägen 6
S-192 77 Sollentuna
Tlf.: +46 8 626 9030
Fax: +46 8 626 9035

Mollier AS
Forusbeen 210
4313 Sandnes
Tlf. 51 96 26 00, telefaks 51 96 26 01